

BI AI DÂN TỘC VIỆT

Những điều ông Phan Chu Trinh nói 100 năm trước vẫn còn có giá trị hôm nay.

Ông sinh ngày 9-9-1872 tại Tam Kỳ, qua đời tại Saigon ngày 24-3-1926, an táng ở quận Tân Bình. Ông là người Việt Nam đầu tiên (và duy nhất – cho đến nay) nhìn thấy trước cảnh “dịch chủ tái nô” (đổi chủ nhưng dân vẫn là nô lệ). Để tránh điều này, ông đã chỉ ra con đường giành độc lập – tự do cho dân tộc là phải bắt đầu từ “khai dân trí, chấn dân khí, hậu dân sinh.”

Từ năm 1907, Phan Chu Trinh đã chỉ ra 10 điều bi ai của dân tộc Việt:

1. Trong khi người nước ngoài có chí cao, dám chết vì việc nghĩa, vì lợi dân ích nước, thì người nước mình THAM SỐNG SỢ CHẾT, CHỊU KIẾP SỐNG NHỤC NHÃ, ĐÒA ĐÀY.
2. Trong khi người ta dẫu sang hay hèn, nam hay nữ, ai cũng lo học lấy một nghề, thì người mình chỉ biết NGỒI KHÔNG, ĂN BẮM.
3. Trong khi họ có óc phiêu lưu mạo hiểm, dám đi khắp thế giới mở mang trí óc, thì người nước mình suốt đời chỉ LOANH QUANH XÓ BẾP, HÚ HÍ với vợ con.
4. Trong khi họ có tinh thần đùm bọc, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, thì người nước mình lại chỉ quen THÓI GIÀNH GIẬT, LỪA ĐẢO NHAU vì chữ lợi.
5. Trong khi họ biết bỏ vốn lớn, giữ vững chữ tín trong kinh doanh làm cho tiền bạc lưu thông, đất nước ngày càng giàu có, thì người nước mình quen thói BẤT NHÂN BẤT TÍN, CHO VAY CẮT CỔ, ĂN QUYẾT VỠ NỢ, để tiền bạc, đất đai trở thành vô dụng.
6. Trong khi họ biết tiết kiệm tang lễ, cư xử hợp nghĩa với người chết, thì người nước mình lo làm MA CHAY CHO LỚN, đến nỗi nhiều gia đình bán hết ruộng, hết trâu.
7. Trong khi họ ra sức cải tiến phát minh, máy móc ngày càng tinh xảo, thì người nước mình ĐẦU ÓC THỦ CỤU, ẾCH NGỒI ĐÁY GIẾNG, KHÔNG CÓ GAN đua chen thực nghiệp.
8. Trong khi họ giỏi tổ chức công việc, sắp xếp giờ nghỉ giờ làm hợp lý, thì người nước mình CHỈ BIẾT CHƠI BỜ, RƯỢU CHÈ, CỜ BẠC, BỎ BÊ CÔNG VIỆC.
9. Trong khi họ biết gắng gỏi tự lực tự cường, tin ở bản thân, thì người nước mình chỉ MÊ TÍN NƠI MỒ MẢ, TƯỞNG SỐ, việc gì cũng cầu trời, khẩn Phật.
10. Trong khi họ làm việc quan cốt ích nước lợi dân, đúng là “đầy tớ” của dân, được dân tín nhiệm, thì người nước mình lo XOAY XỞ CHỨC QUAN để no ấm gia đình, VÊNH VANG, HOANG PHÍ, VƠ VÉT, ÁP BỨC DÂN CHÚNG, v.v...

PHAN CHU TRINH